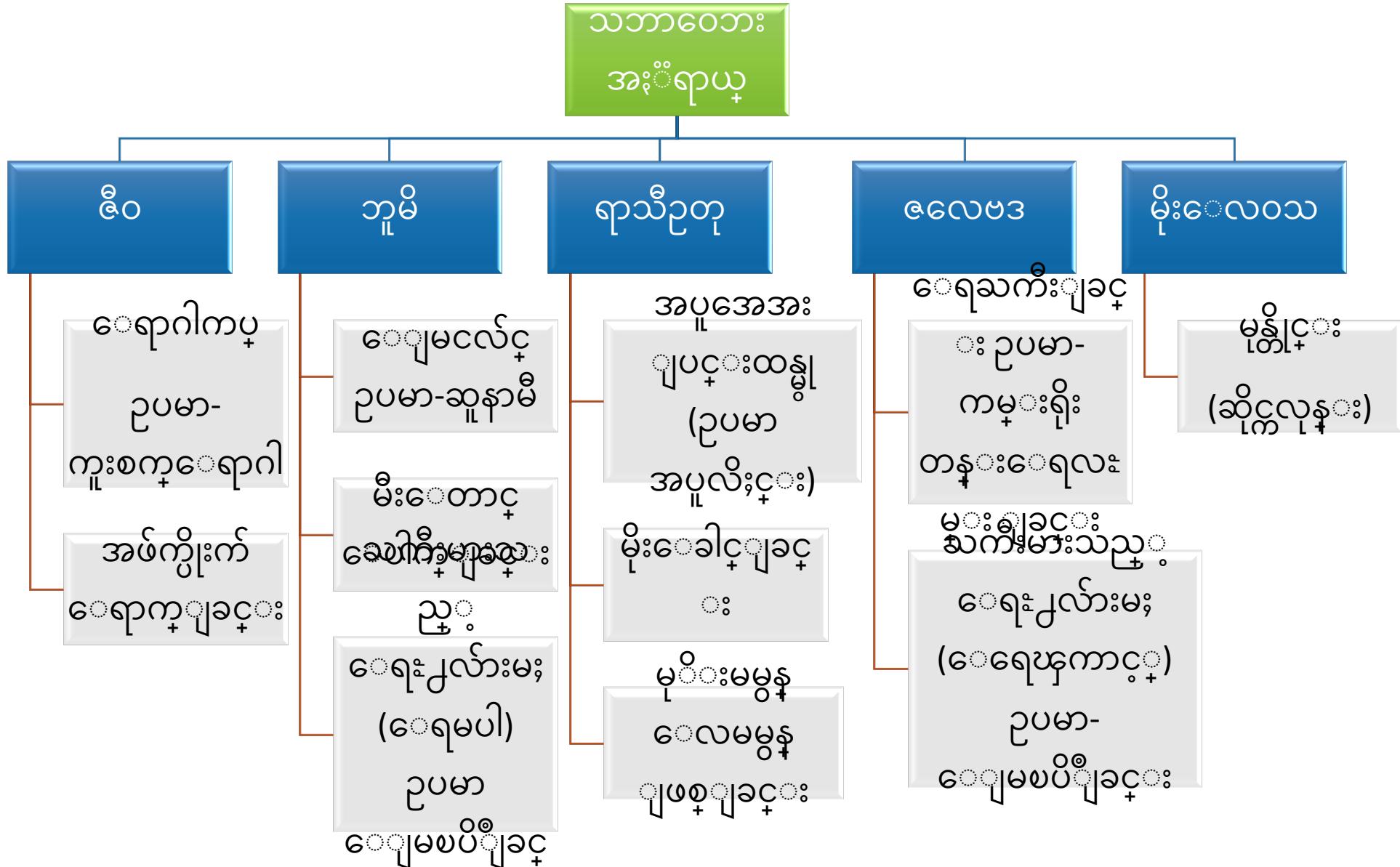

ငေဘားအုပ်စုရာသု (Disaster), ငေဘားအုပ်စုရာသု (Hazard),
အုပ်စုလျှပ်စီးပွဲခြင်း (Risk),
အရာတွေးအဖမှတ်း (Resource)

ဝေဘားအုပ်စုရာယူ (Disaster)

- လူပါအသက္ကိုဝှုံးအိမ့်ညွှဲဗို့နှင့်၊ သဘာဝပတ္တဝန်းကျင်းမားများကို
ကျဖွံ့ဖြေချုပ်း၊ ထိခိုက်ဗုံးရသူများ၏ လကိုခြေမြှုပ်နည်းအားဤတွင်
ပျပန်သူ၏ လေသာင်းလိပ်ခြေတွေ လေလက်ခေါ်အတောင်၊
ရုံး/လူမားပါအသိုင်းအဝန်းတစ္ဆေလုပ်ငန်းကို သကိုးမားဖြေပိုးဆံ့ပုံးရုံး၊
ပြန့်လည်းနေသူများ၏
- (j) မိုးရှိသည့်။
- (က) **သဘာဝ ဝေဘားအုပ်စုရာယူ** [မြန်းကောင်း၊ မြန်းကောင်းဒီဇိုင်းမြို့၊ လေယပ်းတို့ကွန်ခင်း၊
မြိုးသည့်းထွေ့ရာပြုန်းလည်း၊ ပေးအပ်ခဲ့သော လျှပ်ပစ္စာများ၊ ဆူနာမြို့၊ လေယပ်းတို့ကွန်ခင်း၊
အော်အား ပြန်လည်ခွင့်း၊ အပူပေါက်လည်း၊ လေဆွဲလေယပ်းတို့ကွန်တွေ့ခွင့်း၊ မြိုးဝေတာင့်ပေါ်ကွန်ခင်း၊
လေယပ်းတို့ကွန်ခင်း၊ လေယပ်းတို့ကွန်ခင်း၊ မြိုးဝေခါးခွင့်း၊ ဝေတာမြိုးဝေလာဖွံ့ဖြေခွင့်း၊ ကူးစက်ဖောက်၊ အစရှိသေဖွံ့ဖြေခွင့်း]
(ခ) **လူဝောင့်မဖစ်ဝေသာ ဝေဘားအုပ်စုရာယူ** [မြိုးဝေလာဖွံ့ဖြေခွင့်း၊ စက်မြှေဇ်တော့တဆမြို့၊
နေဂက်ရုံးပေးဝါက်ပောင်ခြင်း၊ အစရှိသေဖွံ့ဖြေခွင့်း]

သဘောတေသနအုပ်ရှုမြို့ဒါတားမြား

ဝေဘားအုပ်ရာယ့် (hazard)

□ သဘာဝလျန်ဂျဖစွဲ့၏ (သို့မဟုတ်) လူသားတို့၏

လုပ်ပေးဆောင်းမှုများ၊ လူမှုပါန်ကာင့်ခွဲ့ခြင်း၊ အသက္ကိုးအိမ်များ၊ မြို့မြို့တို့၏

ပတ္တဝန်းကိုင်း၊ ထိခိုင်းကိုင်း၊ ဆံဝါးရုံးများ၊ မြို့ကို

ပျော်ပေးဆောင်း၊ လူမှုပါန်ကာင့်ခွဲ့ခြင်း၊ အော်ကာင့်အရေငွေးများ။

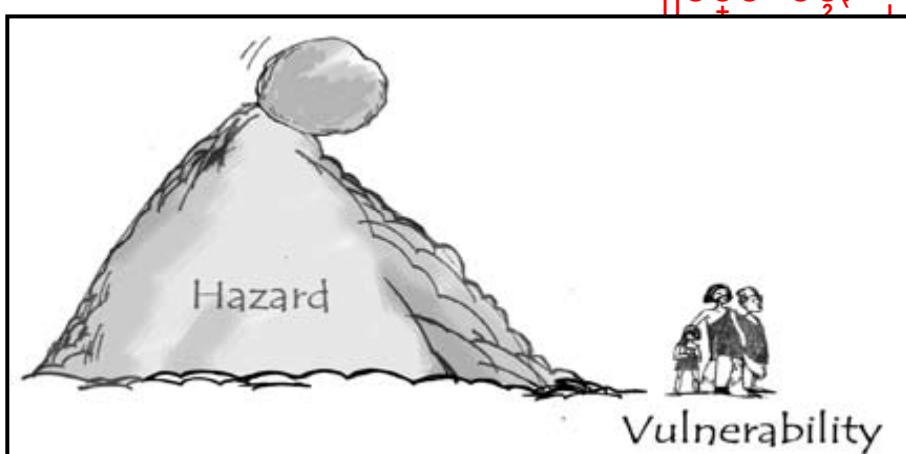
Type of hazards (ශේවයා අං්ගු ආම්ඩාන්සා)

အေးရာဖို့ရာကုပ္ပါဒ် (Risk)

□ သဘာဝလျှောက်ပျော်များ (သို့မဟုတ်) လူသားတို့၏ လုပ်ငန်းများပေါ်ပေါ်ကာင့်ဖွံ့ဖြိုးပေါ်လာပော်သော ထိခိုက်ယူးအောင်အနေဖြင့် အကိုစီလှော်များပေါ်ပေါ်ကာင့်ပွဲ၊ ဝေဘားအေးရာဖို့ရာကိုမြှော်၊ အကိုစီကိုး (သို့မဟုတ်) လူ့အသကိုးအိမ့်ညွေးစိမ့်များ၊ စီးပြားပေးနွေ့ပွဲ ပတ့ဝန်းကြုံစွဲရှိသည့်ပြကို ပို့ဆုံးဆုံးရုံးပုံးမုံးများပေါ်ပေါ်ဖွံ့ဖြိုးပေါ်လာပေါ်မှုပေါ်လာပေါ်မှု

အေးရာဖို့ရာကုပ္ပါဒ် = ဝေဘားရန်/အေးရာယူးများ (hazards) ပျော်စွားမား x ထိခိုက်ယူး (vulnerability)

အေးရာဖို့ရာကုပ္ပါဒ်

ကပါဝေဘားကော်ရာထုညွှေ့
အေးရာအေး

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သိမ်းရှိပါသလား
?????

အရာင်းအချမှတ်း (Resources)

လူထုအေဂါကီအဖြဲ့ ဦးအစည်းတစ္ဆိပ်၏ ဝန်ဆောင်ရွက်ဖွံ့ဖြိုးခြင်းကို
ပေါ်လောက်နာ၊ အခက္ခခမ်းကို ပေါ်ဖော်ရှုံးရှုံးပြုသူများကို
ဆုံးလုပ်သည့်။ အေဆာင်အေဆာင် (၃)မီးရှှိသည့်။

(၁) စီးပြားပော်နှင့် သက္ကလားပော်သော အရာင်းအချမှတ်း

(၂) လူမှုပော်နှင့် သက္ကလားပော်သော အရာင်းအချမှတ်း

(၃) အဖြဲ့ ဦးအစည်းနှင့် သက္ကလားပော်သော အရာင်းအချမှတ်း

စီးပြားဝေရးနှင့်သက္ကလိုက်ငွေသာ
အရင်းအချမှစ်

လူမှုဝေရးနှင့်သက္ကလိုက်ငွေသာ အရင်းအချမှစ်

အဖြုံအစည်းနှင့်သက္ကလိုက်ငွေသာ

အရင်း

စီးပြားဝေရးနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရင်းအချမှတ်း

- ဝေကိုးရာမှုပိုင်းခိုင်းပြီး၊ ဝေကိုးရာ၏ စီးပြားဝေရး ဝေအာင့်ကျဖွံ့ဖြိုးစွာ ပုံပိုင်းပေးဝေသာ အရင်းအချမှတ်း ကုံး ဝေဆုံးပါသည့်။

ဥပမာ အားပျော်မှု

- သဘာဝ (ပတ္တဝန်းကုံး ဆုံးရှုံး အရင်းအချမှတ်း) - ဝေရှုမှ ဝေရာ သစ်ဝေတာ၊ ဝေကိုကုံးဝေဆုံး ဝေကိုကုံး သတ်မှုံး၊ စသုပေါ်မှု
- အော်ခံအော်ကြိုးမှုံး - လမ်းမှုံး၊ တံတား၊ ဝေရှုမှုင်းဝေဘင်း၊ ဝေရှုသို့ ဝေရထုတဲ့ လတ္တံ့မှုံး၊ ဝေရှုမေအာက္ခြေထွက်ပိုင်းမှုံး၊ စသုပေါ်မှုံး
- စုံကိုးဝေရး ဆုံးရှုံး အရင်းအချမှတ်း - အမ်းမီးဝေသာ သီးနှံစုံကိုးလှုံးခွင့်းမှုံး၊ ဝေရနွင့် ဝေရ၏ အရည်အသွေးမှုံး၊ စသုပေါ်မှုံး
- တိရစာနှုံး - အမ်းမီးဝေသာ တိရစာနှုံး ဝေမြှုပ်နှံခွင့်းမှုံး (ကြိုင်း၊ နှုံးစားဌာန်းမ၊ ဝက္ခ၊ ဆိတ္တာ ဖုန်း၊ စသုပေါ်မှုံး)
- ပါးဝေမြှုပ်နှံခွင့်း
- တျေဆားဝေသာ ဝါ့ဝော် ရရှိဝေဆေသာ အရင်းအချမှတ်း - သဘာဝ အရင်းအချမှတ်း စုံဝေဆုံးလှုံးခွင့်း
- နည်းပညာနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရင်းအချမှတ်း - မီးအားပျမ်းစုံစကိုံး၊ အေသးစားဝေရအားလုံးပွဲစွာ စသုပေါ်မှုံး

လူမှုဝေရးနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရာငွေးအချမှတ်း

- ဝေရးရာမှု ပုံစံအိမ်ပြုပါး၊ ဝေရးရာ၏ လူဝန်မှု ဘဝမှုးကုန်းမြှုပ်နည်းမြှုပ်နည်းပုံပုံးဝေပးဝေသာ အရာငွေးအချမှတ်း ကုန်းဝေဆုပ်ပါသည်။

ဥပမာ အားပျဖော်း

- ပညာဝေရးနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရာငွေးအချမှတ်း - ဝေရာင်း၊ ဆရာဆရာမ များ၊ စာမျက်ညွှဲတုံးကိုယ်း၊ စသုပေါ်း
- ကိန်းမာဝေရးနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရာငွေးအချမှတ်း - ဝေဆားရုံး၊ ဝေဆားခန်း၊ **ကြံ့မှုးကုန်း** ဆရာမ များ၊ Nurses များ၊ ဝေဆားဝါးဝေထား၊ ထားရှုမွှေ့များ၊ စသုပေါ်း
- လူဝန်မှု ဘွဲ့ အချိုင်းအိုရာများနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အွေးရှုင်းအချမှတ်း - ဘုန်းဟန်းဝေကာင်းများ၊ သာသုနာဝေရး၊ အေဆာက္ကားများ၊ ဘုံးသာဝေရးနာဝေရး၊ ပစာသုံးများ၊ အားကစားကြော်းများ၊ စသုပေါ်း
- ဆက္ကယ်ဝေရးနှင့် သက္ကလိုက်ဝေသာ အရာငွေးအချမှတ်း - အသံခွဲ့ကိုယ်း၊ ဝေရာဒီယိုး၊ တို့ပြီ စသုပေါ်း

အဖြူ ဗုဏည်းနွေ့ သက္ကလိုက်ငွေသာ အရာဝါးအချမှတ်း

- ဂော်းရာအတွင်းရှိ လူမှုအရပါ အဖြူ ဗုဏည်းများမှာ မိမိတို့ပျက်းရာ စည်ဗွေယာ ဝေါ်ဟင်စော်းအတွက် ဖြဲ့ ဗုဏည်းတည့်ဝေထွေဗွေယာ လူမှု အရပါတ္ထဖြုပ်အစည်းကုဝါယုံလုပ်သည့်။

ဥပမာ အားပျဖော်း

- ဂော်းရာ၊ ဝေကာလုမတီ - ဝေကာလုမတီဝှက်း ဖြဲ့ ဗုဏည်းထားအပါပျခင်း၊ ဝေကာလုမတီဝှက်း ဝေါ်ဗုဏ်းဝေးဆိုင်ရေးဝေးပြုးဝေးသာ ဝေနာများ
- မိဘဆရာ အသင်းများ
- ဂော်းရာစီးပြားဝေရေး ဝေကာလုပိုဝေရေးရှင်း - ဝေါ်ဗုဏ်းဝေးဆိုင်ရေးဝေးသာ ဝေနာများ
- အားကစားနွေ့ သက္ကလိုက်ငွေသာ Club များ - ဝေါ်ဗုဏ်းဝေးဆိုင်ရေးဝေးသာ ဝေနာများ၊ စသုဖော်း

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

လေကြံးမြေအရင်းအချေမှန်စိုးဝင်
ပေါ်သားအော်ရာယွားအားပေါ်စုထည့်ပေါ်မပံ့ပို့ဆောင်ရွက်မှု

မျက်နှား (Hazard and Resources Mapping)

အပိုကရွှေယွှေကု

- ဝေါ်းရာ၏ လကိုင်အေဂျခအနာ လူမှား၏ ပိုးစွဲပုတည့်မီး၊
သဘာဝအရောင်းအျမှုံး ရရှိမီး၊ အခြောင်းအလမ်းများ ဝါးစွဲပုတ္တော် အသံ့ဌုံးခံမြှုများ၊
ဝေါ်းရာ လူထု၏ အေဂျခခံ သကုံးလုပ်ဆောင်းများ၊
ဝေါးအံ့ဌာဖော်ရှွှေယုံကြော်သော ဝေါးမမ်ကုံးပုတ္တော် အေဂျခပါး
အနာအထားများ ကို ရှုပသေသနသုံးလမ်းလုပ်းရှုဖွံ့ဌာနသုံး။

ဝေါ်းရာတွဲ₊ အမိကက်ရာတ္ထတု₊ ဝေသ
ဝေသားအား₊ရာယူ₊ဝေတွေက ဘဝေတွေလဲ
ဘယူ₊ဝေနရာမွှာလဲ?

ဝေါ်းရာတွဲ₊ အမိကက်သာ အရှင့်ဝေးအချုပ်စု₊ ဝေတွေက
ဘဝေတွေလဲ၊ ဘယူ₊ဝေနရာဝေတွေမွှာ ရှိတာလဲ??

လုပ်ငေဆာင်ရွှေအဆင့်ဆင့်

၁။ တက္ကတေရာက္ခာသူမှုးဗိုင်း၊ အတူဝေါ်မပံ့ပြောရေးခြဲ့ရန်ငွေတာမည့်နေရာအားဝေါးခံယဉ်။

၂။ ဝေါ်မပံ့ပြောရေးခြဲ့ရန်တွက် သင့်ငွေတာမည့်ကောက်းရာလူထုအား ပူးဝေပါင်းပါဝင်နှင့် ဝေါ်ဟန်ကားပါ။

၃။ ပါဝင်းမှုးအချင်းချင်းမိတ္တကို။ ယခုလိုပါဝင့်ဝေပေးသည့်အတွက်ကောက်းဇူးတင့်ဝေါ်ဟန်ကားပါ။

၄။ ပါဝင်ညွှားသူမှုးအား ယခုလုပ်ငေဆာင့်ညွှား ဝေါ်မပံ့ပြောရေးခြဲ့ရာချင်း၏ ရည်ရွယ်က္ခားရှင်းဂျပပါ

၅။ (Drone) ဒရန်းဂျဖော်ရှိက္ခားဝေသာ ဝေါ်မပံ့ပြောရေး (သို့) ဂျိုလို စတယ္းပိုက် (Satellite) မွှတုတွေ။ ထားဝေသာ ဝေါ်မပံ့ပြောရေးအား အသံ့ဌုံးဂျိုပီးကောက်းရာလူထုဗိုင်းအတူ အတည့်ဂျိုပီးကူယူရမည့်ဂျဖစွှေည့်။

၆။ ကောက်းရာလူထုဗိုင်းအတူတွက် ကောက်းရာအတွက်းအမိကအော်ရေးပါဝေသာ ဝန်ရော်းစောင့်တုတ္ထမည့်ဂျဖစွှေည့်။

၇။ ဝန်ဆောင်ရွက်တွက် အညောင်း ဝါးဗိုင်း ပံ့ပြောမှုးကို ဖော်ပျောပေးထားပါသည့်။ အသံ့ဌုံးဂျိုပီးဝေရေးခြဲ့ ဝန်ဆောင်ရွက်တွက် အညောင်းကို မွန်နှိုက်ဖြာ (ရွှေးလင့်းဖြာ) ဝေရေးခြဲ့ ဖော်ပျောပျောရမည့်။

နမောပို့

၆၀၅မပံ့ကြုပါပီးလွှဲ ၆၃သခံမားနွေ့ ၆၁အေး။၅၀း၇၄

အခ်ကျား

၁။ ဘယူရင်းအချမစ္စ။ ၁၇က ပေါ်မားပျပီး ဘာက ရွားပါးသလဲ။

၂။ ဘယူရင်းအချမစိုး အသံးပါးပျပီး ဘာကို အသံးမျပီးသူးလဲ။

၃။ ဘယူရင်းအချမစ္စနိမ့်ကြော်မပါး ဘာက တိုးတက္ကေနလဲ။

၄။ ဘယူရင်းအချမစ္စ အဓိက ဖံ့ဌာ ပျဖစ်ဝေနလဲ ဘာဝော်ကာင့်လဲ။

၅။ ၆၁မယာဝေရနဲ့ အချားအရင်းအချာမွှား ခြောက်များနဲ့ ပတ္တကုပျပီး ဘယူ။ က ဆံးပျဖတ်ဝါးဝိုင်း။

၆။ ရာမွှာ ဘံ့ပိုင့်/အမားပိုင့် ၆၁မရှိသလား ဒီ၆၁၁ အသံးခံများနဲ့ ပတ္တကုပျပီး ဘယ္ဗြို့ဆံးပျဖတ်ကွဲပွားသလဲ။

၇။ ၆၁သာကံးရောက် ထင့်ကို ဘယူးနှာ ရသလဲ။ ဘယူ။ စုံဝေဆာင်းသလဲ။

၈။ ဘယူးဝေနရာက ၆၁းအံ့ရာယ်ရာကုပ်ဝါ့ပိုင့်။ ၆၁၁ရှိသလဲ။

၉။ ၆၁းဖမ်းကြကုပ်။ ၆၁း၏ ၆၁၁ရေးကန်။ ၆၁၁က ဘယ္ဗြို့တာလဲ။

၁၀။ ၆၁း၏ ၆၁၁ရေးကန်။ ၆၁၁အတွက် အသံးပါးပျပီးတဲ့ ၆၁၁ရာက ဘယူးဝေနရာက ရှိတာလဲ။

၁၁။ ၆၁း၏ ၆၁၁ရေးကန်။ ၆၁၁အတွက် အသံးပါးပျပီးတဲ့ ၆၁၁သားပေါ်ကြ ဘယူးဝေနရာက ရှိတာလဲ။

၁၂။ ၆၁းဖမ်းလုပ်နံ့ပဲ့ ၆၁း၏ ၆၁၁ရေး လုပ်နံ့ပဲ့။ ၆၁၁အတွက် အဓိက ၆၁းအံ့ရာယ် ၆၁၁။ ၆၁၁။

၁၃။ သင့်ရဲ့ သတ္တမ်းတစ်လွှာကူး ၆၁းဖမ်းလုပ်နံ့ပဲ့။ ၆၁း၏ ၆၁၁ရေးလုပ်နံ့ပဲ့။ ၆၁၁အတွက် ပတ္တကုပျပီး ဘယ္ဗြို့ ၆၁းအံ့ရာယ်၏ ၆၁၁။

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

ဝေဘးအုပ်စုရုပ်သိုးအားအဆင့်သတ္တုတွေထဲမှာ
(အမွတ်ဝေးနည်း)

Matrix Ranking of Hazard (Scoring Method)

အပိုကရည်ကု

- ဦးစားဝေးဝေဆာ၌ သူတဲ့ ဝေဘားအံ့ပါးရာယ္ဗားကို
ဝော်းရာလူထုအစုအမြှုပ်မား၏
ဦးဝေဆာင့်းဂျဖွဲ့သတ္တုတဲ့ ဝေးဖွဲ့ထုတဲ့ ဝါးဝိုင်နဲ့
- ဝေဘားအံ့ပါးရာယ္ဗားမီးမီး၊ ဂျပင်းဝါးဝိုင်း
ဟန်ကိုမုံးနုံးတို့၊ အားသိရှိုးဝိုင်နဲ့
- ဝေဘားအံ့ပါးရာယ္ဗား၌ ခေနအားသတိဂျပီးဝိုင်ဝါးဝိုင်း
ဟန်ကံ့၊ ဟန်ကံ့ပံ့ုးဝိုင်းဗုံးဝိုင်း
ဟန်ကိုတိက္ခကုယ္ဗား၊ ဂျပီးလုပ်ပုံးဝိုင်နဲ့အတိက္ခကုယ္ဗား၊ ယူဝါးစားဝေဆာ၌

ငါးဖမ်းနှုန်းလုပ်နိုင်း**အ**ကြောင်းရှုတဲ့
ဝေသဝေဘားအုပ်စုမှူးချုပ်**အ**ကြားဘေးလဲ?

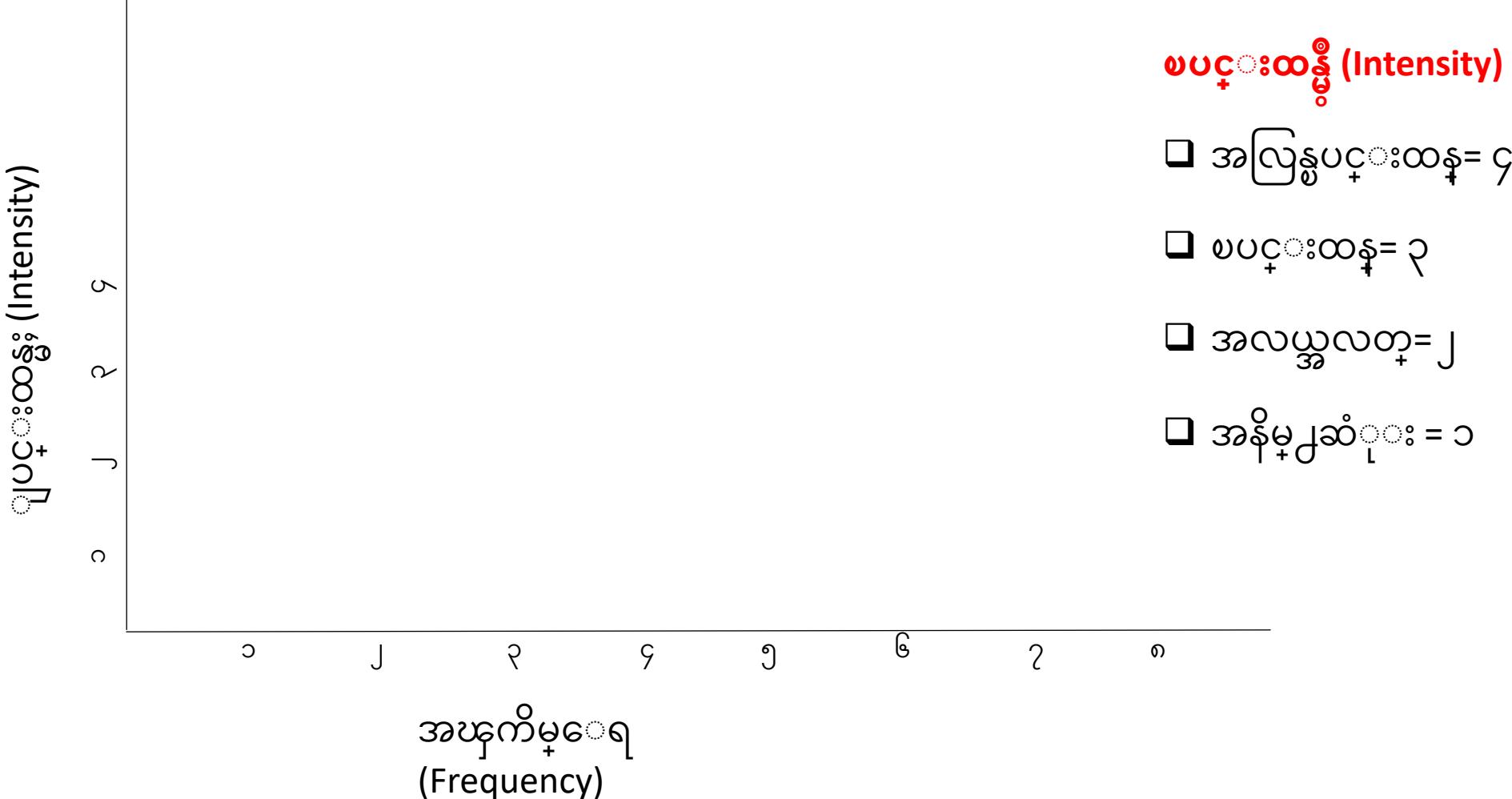
ငါးဝေမှုမှုပ်နှုန်းလုပ်နိုင်း**အ**ကြောင်းရှုတဲ့
ဝေသဝေဘားအုပ်စုမှူးချုပ်**အ**ကြားဘေးလဲ?

လုပ်ငန်းဆိပ်အဆင့်ဆင့်

- ဝေဘားအားပို့ရှုယူဝွှေ့စွဲ အရာင်းအချက်မြတ်ပေါင့်**အွေးခံရမည့်**။
- ယခင်/ယခုဂျဖြေားခဲ့သော ဝေဘားအားပို့ရှုယူဝေါးစဉ်းအားခေါ်ရေးပါ။
- ငါးတို့၏**ကျပ်ငွေးထန္တး**အားခေါ်ရေးပါ။
- ငါးတို့၏**ကျဖြေားသည့်**နှုန်းများအားခေါ်ရေးပါ။

နမူနာပံ့ပိုး

ဝေမှာမန်းရမည့်ဝေမှာခြန်းများ

- ငါးဖမ်းလုပ်နံပါး/ငါးဝေမြှုပ်နယ်များလုပ်ကြတဲ့
မည့်သို့။သာဝေးအားပို့ရာယဉ်းဟန်ကံစီ ဝေတွေ့ရပါသနည်း။
- ဂျပင်းထန်ဝေသ ဝေးအားပို့ရာယဉ်းဝေတွေ့က ဘဝေတွေ့လဲ။ (ဥပမာ။ လျှော့ဝေသ ၁၀နှစ် / ၂၀နှစ်)
- မည့်ည့် ဝေးအားပို့ရာယဉ်းဆိုးရားစွာ ပုံကိုးဝေစိနိုင်လဲ။
- ဘယ်။ဝေတွေ့အေပင့် အက်းသို့ကုံးဝေရာကွဲ့အများဆုံးလဲ။
- အက်းသို့ကုံးဝေရာကွဲ့ခံစားရေသ ဝေနရာဝေတွေ့က ဘယ်းဝေနရာလဲ။
- ဘယူးဆာက္ခား၏ဝေတွေ့အေပင့် အက်းသို့ကုံးဝေရာကွဲ့အများဆုံးလဲ။
- မည့်ည့်အသကုံးဝေမြှုပ်နယ်များအေပင့် အေတွဲခိုက်အက်းသို့ကုံး
ဝေရာကွဲ့ဂျုဏ်းဝေစသလဲ။

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သိမ်းရှိပါသလား
?????

ဝေဘးအုပ်ရာယာဝါဒ

ရာသို့တုအုပ်ရာယ်ရာကုန်စီးပွားရေးနှင့်အား

ဆန်းစစ်လွှဲလာခြင်း (Disaster and Climate Risk
Assessment)

ဝေဘားအားဗုံးရာယူးနှင့် ရာသီဥတုအားဗုံးရာဖွံ့ဖြိုးခေါ်မှုအား

ဆန်းစစ်လေလာချက် (Disaster and Climate Risk Assessment)

- သဘာဝေဘားအားဗုံးရာယူးမှာ-
လိပ်စ္စပက္ခ+ ပြန်လုပ်ခြင်း၊ ဆူနာမီ၊ ဝေမျှလုပ်လုပ်ခြင်း၊ အေအးလုပ်ခြင်း၊ အပူလုပ်ခြင်း၊
လေဆွဲမောင်း+ တိုက္ခတ္ထခြင်း၊ မီးဝေါ်ခြင်း၊ ဝေတာမီးလောင့်ခြင်း၊ ကူးစက္ခာရောဂါ၊ အစိုးသယဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊
ဝေမျှတိုက္ခားလာခြင်း၊ မိုးဝေါ်ခြင်း၊ ဝေတာမီးလောင့်ခြင်း၊ ကူးစက္ခာရောဂါ၊ အစိုးသယဖွံ့ဖြိုးခြင်း]
- ရာသီဥတုဝေါ်ဟုံးလဲမှုပေါ်ကာင့်ဗုံး၊ ခံစားရေသာ အဖြန်းဝေရာကိုးလေလဝသယဖွံ့ဖြိုးမှာ-
(ဥပမာ- မိုးသည့်းထွော်ရာသိန်းလာခြင်း၊ လေလပ်ငွေးတိုက္ခတ္ထခြင်း၊
မူတံ့ဗုံးလေလအားလပ်ငွေးထန့်ခွဲခြင်း၊ မြန်မြေး၊ ဖဖွံ့ဖြိုးမှု၊ အဖွံ့ဖြိုးမှု၊ အယိုးညီး
လနိုင်းကဲ့သို့၊ ပုံးမွန်ဟုတ်သေသာ ရာသီဥတု၏ဖွံ့ဖြိုး၊ ပုံးမွန်ကိုမြန်မြေး၊ အစိုးသယဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊
ပုံးမွန်ကိုမြန်မြေး၊ အစိုးသယဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ ဆန်းစစ်လေလာဝေသနည်းလမ်း၊ အစိုးသယဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊

ဘယ္ဗာ၌ ကြန့်မေးခွဲ ဘွဲ့မလဲ?

- ဝေရေလုပ္ပား၊ ငါးပေးမြှုပ်နည်းများ

လုပ်ဆောင်ရွက်ခွင့်များ၏ ရုပ်သိန္တကု

- လူပါအသကိုးအိမ့်မှုနှင့် စည်းစိမ္ဗားကို ကာကြယ့်တော့့ဝေါးရှုကိုရန်၊ ဝေဒသအကြော်းရှုဖြေားတတဲ့ဝေသာ သဘာဝေဘးအနံရှုယ္ဗားကို သိရှိနိုင်နဲ့ ပုဂ္ဂနိုင်တဲ့ကြယ့်ရှုနှင့် နိုင်အကြက့် အမိကကော်သာ စီးပွားရေးနှင့် စားနိုင်ကရာတို့ကို ထိဝေရာကြောအောထာကူ၍ ပျော်နိုင်နဲ့ (ညပေါ်- ငါးလုပ်နှင့်၊ ငါးဝေမြေးမှုပေးရေးလုပ်နှင့်၊ စိုက်းဝေရေးလုပ်နှင့်အစဉ်သယဖော့်)

လုပောင်းအဆင့်ဆင့်

၁။ **ဝေဘားအနံရာယွားကိုဖော်ပြုပါ။** (သဘာဝေဘားနှင့် ရာသီညတ္ထုဝေဘားတို့၏ကို
ခေါ်ရေးပါ။)

၂။ **ဘယ်။** **ပြောကို** ထိခိုက္ခလဲဆိုတာကို ခေါ်ရေးပါ။

၃။ **ဘာ။** **ပြောကို** ထိခိုက္ခလဲဆိုတာကို ခေါ်ရေးပါ။

၄။ **ဘာ။** **ပြောနှင့်** (အများဆုံး) ထိခိုက္ခလဲဆိုတာကို ခေါ်ရေးပါ။

၅။ **ပို့ဆုံးရုံးများကို** ခေါ်ရေးပါ။ (လူ၊ တိရိစ္တဟနာ၊ ပစာညွှေးအစရိုသျွှေး)

နမူနာပိုစံ (သဘာဝေဘးအုပ်ရာယ့်)

ဝေဘးအနံရာယ့် အမ်းဒိုက္ခား	အခသားစား လုပ်နှုန်းများ	အလတ္တား လုပ်နှုန်းများ	အဖွဲ့ကိုးစား လုပ်နှုန်းများ	ပိုကြိုးဆံ့ပုံးရှုံးပို့မြှုများ	ဘင်္ဂလာကာင့် (အမ်းဆံ့ပုံး) ထိခိုက္ခာလ
မန်းငွေး တွေ့+					
မန်းငွေးဒီဇိုင်း တွေ့+					
ဝေရဟန်းလခင်း လှုပုစ္စပကုဒ်ဝေရဟန်းလခင်း ဝါး					
ဝေလယပင်းမန်းငွေး တွေ့+					
ဝေလဆင်းပုံးဝါးဝေမာင်း တွေ့+					
ဆနာမ် ။					
ဝေမမင်လျှေးပူခင်း တွေ့+					
ဝေမမဖို့ခင်း တွေ့+					
ဝေမတို့ကူးလခင်း တွေ့+					
မိုးဝေခါဌားခင်း တွေ့+					
အပ်လျှေးလခင်း ။ကု					
ဒေါဒေးလျှေးလခင်း ။ကု					
ကူးစကူးဝေရာဂါ ။					
ဝေတာမီးဝေလာင်ခင်း ဗုံး+					
လူလုပ်ရာယ်ဗုံး ။အော်					

မွတ်န။

အမေးဆံ့ပိုးထိခိုက္ခိုး= ၃မွတ်
အလယ်လတို့ခိုက္ခိုး= ၂မွတ်
အနိမို့ဆံ့ပိုးထိခိုက္ခိုး= ၁မွတ်

နမူနာ ပံ့ပိုး (ရာသီဥတုဝေါဘားအေးဗျာယ့်)

ရာသီဥတု အားဗျာယ့် အမဲးအစား	အေသားစား လုပ်နှင့်မှုံးမှုံး	အလတ္တား လုပ်နှင့်မှုံးမှုံး	အဟန်ကိုးစား လုပ်နှင့်မှုံးမှုံး	ပက္ခိုးဆံ့ဝေးရုံးဝိုးမှုံး မှုံးမှုံး	ဘဏောင့် (အများဆံ့ဝေး) ထိခုံးကြလဲ
မိုးသည့်းထန္တခင်း					
ငောက်ပင်းတို့ကွဲတွေ့ခင်း					
ဒီဇိုင်းမှုံးတက္ကခင်း					
အယုံကြည်း					
လာနိုးညာ					
မန္တိုင်းလဖစ်ဝေါပ် မီးအဟန်မှုံးရအိုက္ခ					
ပင်ယော် မက္ခားလပင့်မှုံးတက္ကခင်း					

၂၀၁၃ခုနှစ်မြန်မာနိုင်ငံရေးဝန်ကြီးခွဲ

(၁) ဝေက်းရာရှိ သဘာဝေဘားမှုးကို ဝေဆာဖပါ။

(၂) ဝေက်းရာရှိ ရာသီညတုဝေဘားမှုးကို ဝေဆာချုပါ။

(၃) ထိနိုင်္ခာယူလှုပော်က ဘယ္ဗိုလ်ချုပ်။

(၄) လျှော့ဝေသာ နွှစ်ဝေပါင်း(၃၀)နွှစ် ယခုလကိုဂျုဒ္ဓဝေပင့်ခံစားဝေနေရေသာ ရာသီညတုအေဆာအန်းကို နိုင်းယွှန်။

[က] အပူခ်နှင့် [ခ]မိုးဝေရခ်နှင့် [ဂ]ဝေလျှပင်းတိုက္ခတ္တး၊ [ယ]မှုနိုင်းဂျုဒ္ဓဝေပင့်မုံးအချက်မျှော်အတွက် [င]မှုနိုင်းဒီဝေရ

(စ) ဝေရဟန်ကိုဂျုခံ့ဗုံး အစရှိသုတေသန[တို့]သည့် တိုးမွှေ့ဗုံး(သို့မဟုတ်)ဝေလျှော်နည်းပါသလား။

(၅) မည့်ည့်ဝေနရာတွင့် ပထောက်မုံးဝေချုပ်တိုက္ခတ္တးမှုံး အမ်းဆံ့ဗုံး ပျော်စွားသနည်း။

(၆) ပုံကြိုးဆံ့ဗုံးရုံးမုံးမှုးမှုးကို ဝေဖော်ချုပါ။ (လူ၊ တိရိစ္တပါန၊ အိုးအိမ်၊ လယ်၊ ငါးဝေမြေးကန်၊ ငါးဖမ်းစကုပ်၊ ငါးဖမ်းစကုပ်၊ အစရှိသုတေသန)

(၇) ဝေဘားအနံ့ရာယွားအေပင့်တွင့် မူတည်၍ အနံ့ရာယွာ်ဖြော်မှုံး အမ်းဆံ့ဗုံးဝေနရာမှုးကို ဝေဆာချုပါ။

(၈) ငါးလူပွဲနှင့် ငါးဝေမြေးရုံးတွင် မည့်သို့ပေါ်သာ အနံ့ရာယွာ်မြို့အိုးမှုး ပျော်စွားရပါသနည်း။

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

Resource Matrix

(အရေးအနှစ်းအား အဆင့်ခဲ့ခားသတ္တတိမျက်း)

အရှင်းအချမစွားအား အဆင့်ခြေားသတ္တတုပြခင်းဆိုသည့် ဘလဲ။

- ဝေါ်းရာမ်းထွန့်ကြံးလားလားနား(အမ်းမီး)ဝေသာ အရှင်းအမစွားကို
ဆန့်းစစ်ဝေလုလေသေသာ နည်းလမ်း

ဘယ်လောက်နှင့် စော်မြေးဆောင်းပြုးမလဲ?

- ဝေရလုပ်းရွိုင့် ငါးပေါ်မေတ္တာ၏များ

လုပ်ဆောင်ခွင့်း၏ ရည်ရွယ်ကုန်

□ ဝေါက်းရာရှိ အစိကသယံဇာတအရာ့်းအချမှတ်းအား

သတ္တတ္ထုံးဖွေ့ဖွဲ့တုံးလုံးလုံးရှုံးနော်။

□ သယံဇာတအရာ့်းအချမှတ်းကို မည်ညွှန်ရှုမှ ရရှိနိုင်ညီ။ သိရှိနိုင်နော်။

□ ရရှိလေသာ သယံဇာတအရာ့်းအချမှတ်း၏ သတ္တုံးအား အခြားလက္ခား

ဝေါက်းရာရှိ အချမှတ်းအား အခြားလက္ခားအား အခြားလက္ခားအား

ပုံပိုးဝေါက်းရာရှိ။

လုပ်ငေဆာင့်အဆင့်ဆင်

- အနံရှာယွန့် သယံဇာတေဂျမပံ့ပေါ့တဲ့ အေဂျခံပါ။
- သယံဇာတအရားအျမစ အမိုအိတ္ထားမှုးအားလုံးကို ဝေရေးခံပါ။
- ဘယ်။ ပေါ်က စုင်ဆာင့်းသလဲဆိုတာ ဝေရေးခံပါ။
- ဘယ်ခိန် မွှေရရှိတွေလဲဆိုတာ ဝေရေးခံပါ။
- ဘယ့်နေရာ မွှေရရှိတွေလဲဆိုတာ ဝေရေးခံပါ။
- ဘယို စုင်ဆာင့်းဖြေကသလဲဆိုတာ ဝေရေးခံပါ။
- ဝေနာဂုံးဘယ်။ ပေါ်ဆီကို ဝေရာကြားလဲဆိုတာ ဝေရေးခံပါ။

နမနာပံ့စံ

အရောင်းအူမှတ်း
ဘဝီ**တရှုံးလဲ။**

ဘယ့်ဝေနရာက
ရတာလဲ။

ဘယ္ဗုဒ္ဓဝေါဒ
တမ္မာ
ရတာလဲ။

ဘယ္ဗုဒ္ဓဝေါဒ
တ
က
ရတာလဲ
။

ဘယ္ဗုဒ္ဓရတာလဲ။

ဝေနာကုံး။
ဘယ္ဗုဒ္ဓဆိ
ကုံ
ဝေရာကွဲလဲ။

ဝေမ်းခြန်းများ

ဝေရလ္လားမားအတွက် ဝေမးခြန်းမား

- (၁) ဒီရာများ အဓိကရရှိတဲ့ သယံဇာတအရင်းအဆမစ်တွင် တွက် ဝေဟန်ပါ။
- (၂) အဲဒီသယံဇာတတွေ ဘယ်ခံနိုင် ရှားပါးလဲ။ ပေါ်မှုးလဲ။
- (၃) အဲဒီသယံဇာတတွက် ဘယ်။ ဝေတွက် အသံုံးခံလုပ်၍ လူဘယ္တစ်ယာကို အသံုံးပြုရနိုင် အပါ သလဲ။
လူတစ်ယာကု (သို့/မဟုတု) မသားစုလုံကု)
- (၄) ဘယ့်ဝန်ရာများ စုဝေးလုပ်၍ ကောသလဲ။
- (၅) တစ်ဦးတည်းပို့ကဲး။ ဂေက်းရာပို့ကဲး။ အမဆားဂေက်းရာမှုးပါ ပို့သလား။ အဖြဲ့အစည်းပို့ကဲး။
- (၆) ဘယ်ခံနိုင် လုပ်၍ လူဘယ္တစ်ယာ။ (တစ်စွဲထံုံး/ရာသီအလိုကု/လအလိုကု)
- (၇) ဘာကို အသံုံးစပ်ပီး လုပ်၍ လူဘယ္တစ်ယာ။ (လူခြေမှုးအား/စကြေမှုးအား)
- (၈) ကိုယို့ကဲးသံုံးသလား။
- (၉) ဘယ့်ဝန်ရာများသလဲ။
- (၁၀) ဘယ့်းအမ်းအီစားဝေတွေ ရသလဲ။
- (၁၁) အဓိကရရှိ၍ ငြေသာ အခက္ခာခဲ့မှုးက ဘာဝေတွေရှိလဲ။
- (၁၂) ဒီဝေရေတာ ဘယ့်ဝန်ရာတွေ ရှိသနည်း။
- (၁၃) ပဋိယုံးဝေရေမှာ ထွက်ရှုသည့်ဝေနရာ ရှိပါသလား။
- (၁၄) ဂေက်းကုံးဂေက်းရှိ၍ ဝေသာ ဝန်ရာမှုး

ငါးဝေမြှုံးဝေတာန။များအတွက် ဝေမြှုံးခြန်းများ

- (၁) တစ္ဆောက်လုပ်ငန်း၊ ငါးဝေမြှုံးကော ခန့်ခွဲနှင့် လေဆိပ်လွှာလျှော့သလဲ။
- (၂) ဘဏ်းအမ်းအီးအီးအား ဝေမြှုံးသလဲ။
- (၃) ငါးသားဝေပါက္ခား (ဘဝေါ်လဲ/ဘယူခံနို/ဘယ့်ဝေနရာ/ဘယ်း)
- (၄) ဘယ်း၍ ဝေရာင့်းသလဲ။
- (၅) ဘယူခံနို့ ကန့်ဝော့သလဲ။
- (၆) ဝေရအရာင့်းအချမှု (ဘယူခံနို/ဘယ်း/ဘယ့်ဝေနရာမှု စတင့်၍)
- (၇) ငါးစာ(ဘဝေါ်လဲ/ဘယူခံနို/ဘယ့်ဝေနရာ/ဘယ်း)
- (၈) ငါးဖမ့်းကိုရိုယာဝေါ်က ဘာလဲ။ (ဘယူခံနို/ဘယ့်ဝေနရာ/ဘယ်း)
- (၉) အမိကရှိနှိုင်တဲ့ အခက္ခခဲ့က ဘာဝေါ်ရှိုံးလဲ။
- (၁၀) ဒီဝေရေတာများ ငါးဝေမြှုံးမှုများ ရှိသလား။
- (၁၁) ပဋိယုံးဝေရေများ စိုက်းထိုထွေပွဲ့များ ရှိပါသလား။

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

ရှုပိုင်းခေါ်ပံ့ပိုကော်မြို့နယ်

Transect Mapping

အမိကရည်ယုံကုန်

- အဟန်/အတားဝှက့်အခြင့်အလမ်းများအားလောက်စွဲတုံးပို့ရန်(ဝေနရာဝေဒသုံးပါးဝှက့်တော်လောက်)
- ဂေါ်ဟစနစ်မီးမီးအေပါ့ကြော်ပါဝေသသတော်အားလောက်စွဲတုံးပို့ရန်။
- သဘာဝအရင်းအချမစွှန်းပတ္တကူးပါဝေသတော်အားလောက်စွဲတုံးပို့ရန်။
- သဘာဝအရင်းအချမစွှန်းပတ္တကူးပါဝေသတော်အားလောက်စွဲတုံးပို့ရန်။

လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင်

- ဒေသံဃာနပုဂ္ဂကုပ္ပါး ဗဟိုသတေသနများ၊ လောက်ငွေခန်းကို ကိုယ့်ဝံဃာနအတူ
လမ်းစဉ်ကြဖို့၏ စီတုဝက်သော လူတစ်ကိုဝေရေးခံယူပါမည့်။
- ရှုဖို့၏ ဝေရှုမပံ့လုပ်ငန်းရည်၌ ကိုရှိနေးရှုပပါ။ ရှုဖို့၏ ဝေရှုပပံ့လောက်သည့်အခါတွဲ
ပတုဝန်းက်ကြံ့၏ အနေဖြင့် အသေးစိတုလောထို့၏ ရှုဖို့၏ ဝေရှုမပံ့လောက်သည့်အခါတွဲ
အခြား အသေးစိတုလောထို့၏ ရှုဖို့၏ ဝေရှုမပံ့လောက်သည့်အခါတွဲ။
- သေဘာတူထားသည့်လမ်းစဉ်ကာင်းအတိုင်း သွားရမည့်။ မေလာပါ့ဝံဃာန့်။
ပါဝံဃာန်းရှုဖို့၏ အတူဥုံးလောက်သည့်အတူဥုံး၊ အော်ခေနများအား အော်ခေနများ အတူဥုံး
လမ်းစဉ်ကာင်းတစ်လျှောက်၏ အော်ခေနများအား အော်ခေနများ အတူဥုံး။
အဟန်/အတားများ အော်ခေနများ အော်ခေနများ အတူဥုံး။
- ရှုပန္တရှိများသည့်အခါ စာရင်းတစ်ခု အော်ခေနများ အော်ခေနများ အတူဥုံး။ ဝေက်းရာလူထုမျိုး အော်ခေနများ အတူဥုံး။

ကျော်မြို့

ပါမံမြတ်

လွှာမြို့

- ပါးကျိုး၊ ယန် သီးတင်း ဂုဏ်ရိုက်
ခါး၊ ဘားဝါယာဝါယာ စွဲး၊ ထိုး
သို့မဟုတ် ပို့တော်မူမှုများ ဖို့
ပို့တော်မူမှုများ ဖို့တော်မူမှုများ
ပို့တော်မူမှုများ ဖို့တော်မူမှုများ

- ပေါ်ဝါး၊ ကျော်ဝါး၊ မြှော် မြှော်
မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်
မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်
မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်

- မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်မြှော်မြှော်

- ပေါ် သီးတင်း ဂုဏ်ရိုက် ခါး၊
မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်၊ မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော်

- မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်

- မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်

- ပါးစွဲးကျိုး၊ တနိုင်တရာ့မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့
မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့
မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့ မြွှေ့မြွှေ့

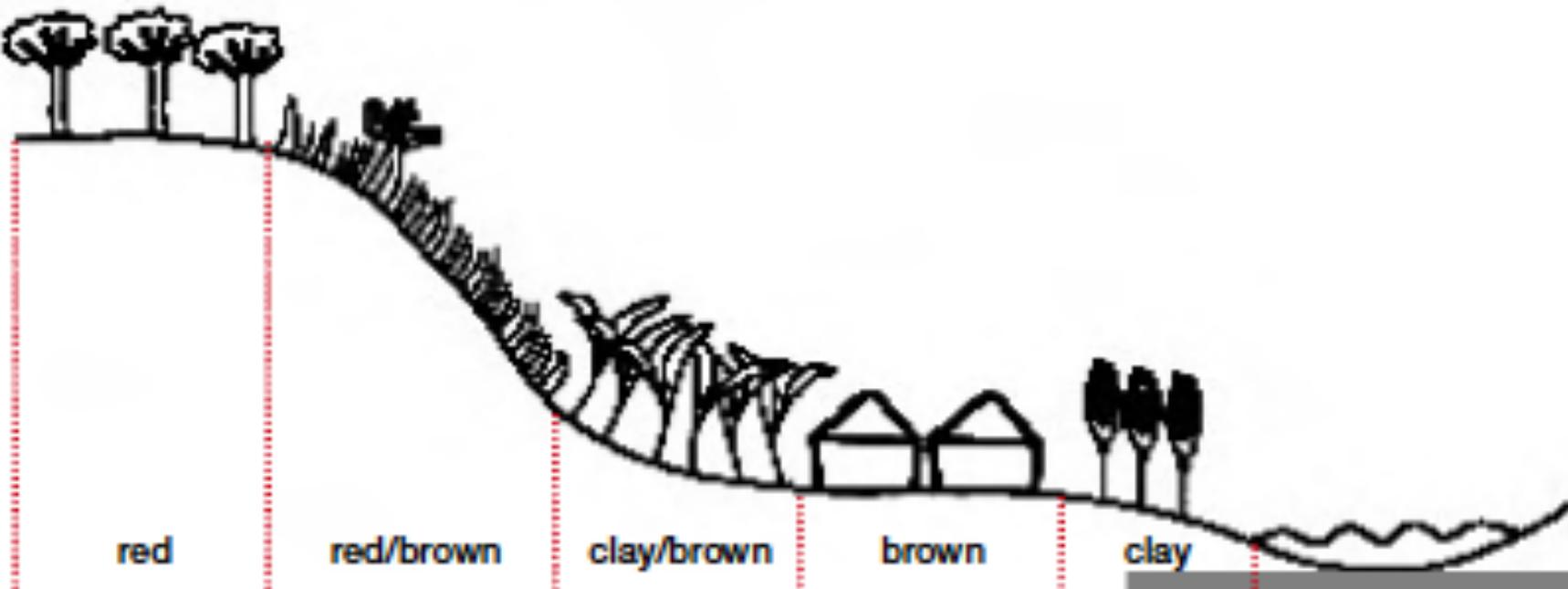
- မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်

- မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်
မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော် မြှော်မြှော်

လောက်

ဘုရားရုပ် ရောင်း

ဆောင်: 1 = 250'

soils	red	red/brown	clay/brown	brown	clay
crops	fruit trees	some coffee	banana, maize, beans, pepper	vegetables	maize, beans, pepper
problems	foxes, no legal access	severely eroded, bad weeds, vulnerable to predators	often flooded, some erosion, most land owned by single person	unemployment	floods
opportunities	negotiate access and use with forestry department	terracing/ grass bands, more coffee	channel drainage/ mobilise for land reform	community organisation	strengthen river banks

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

လမိဘဝ ဝနထိနှင့် သဘဝ ဝဘားအံုရာယူ မားကုပ္ပကရဒီန ပေါ့တွဲ ဆန်းစစ်ခြင်း (Livelihood and Hazards Calendar)

- မိမိတို့ ဝော်းရာတွဲ၊ အမိက လုပ္ပိုင်ဝေနေသာ အသက္ကေများ
ဝမ်းဝေးပော်ကာင်း၊ လုပ္နားများ (စီးပြားဝေရား၊ လုပ္နားများ၊ ထုတ္တုပွဲများ၊
ပျုပ်နာများ၊ ပျုဖစ်ပျုခဲ့ား၊ ဝေရာဂါများ၊ ကိုရာကုပျုခဲ့ား၊ ဝါးပော်ပျုဟင်းလဲများ၊
ဝါးလုပ္နားအုပ်ငါး၊ ဝါးလုပ္နားနွှင့် မသုတ္တုပိုင်း ဝေသာ လုပ္နားများ၊ သဘဝ ဝါးဝါး၊
သဘဝမဟုတ္တုပေသာ ဝဘားအံုရာယူး၊ ကိုရာကု ပျုခဲ့ား၊ စသုဖဲ့ား)
ရာသီအလုပ်ကုန်၊ လအလုပ်ကုန် ဝေပျုဟင်းလဲလာများကို ဝေလွှာလာနိုင်နေ။
- ဝော်းရာအေပါ့ မဟန်ကာခဏ နွှစွာ ကိုရာကု ဝေနေသာ ဝဘားအံုရာယူ မားကုပ္
ပျုပကရဒီန ပေါ့တွဲ ပုံကည့်ရှိစစ်ဆေး ဝေသာ နည့်းလမ်းပျုဖွံ့ဗြား။

လမိဘဝ ဝန်ထိုင့်နောက်သဘာဝ ဝေဘားအောင်ရာယူ မြားကို ပြပကရဒိန်

ဝေပွင့်တွင် ဆန်းစစ်ပြခင်း

ငါးဖမ်းပြခင်း

တစ္ဆေးထိုင် စုံကြုံးပြခင်း

လက္ခားပညာ ပြဖော်
အသက္ကာမြေးပြခင်း

ပန်းရုံ အတက္ကာ ပြဖော် အသက္ကာမြေးပြခင်း

ဝေးဝေးရောင်းပြခင်း

လမိဘဝ ဝန်ထိုင့်နောက်သဘာဝ ဝေဘားအံုပါရာယူ မြားကို ပျပကရဒိန်

ပေးပို့တွင် ဆန်းစစ်ပျခင်း

ကမ်းပါးပျပို့ပျခင်း

မြတ်ပိုင်းနှင့် ဆုံးကြလုန်းမြား

ဝေတာမီး မဖြေကာခဏ ဝေလာပျခင်း

ဆားငံဝေရ ဝါးဝေရာကုပ္ပါဒ်

ရှို့ ၤၤ

- ဂျပီးခဲ့တေသာ နွှေ့ဗြိုင်းကြော် လူဝေနမံ၊ ဘဝပံ့ပါးစံ များဝေချေဟင်းလဲမံ၊ စုဝိကျိုးစီးရေး သုပ္ပါးမဟုတ် စုဝိကျိုးစီးရေး မဟုတ်တေသာ လုပ်နံ့ဗုံးများ ရာသီအလုပ်ကြော် ဝေချေဟင်းလဲ လုပ်လိုက်မံ၊ ဝေရာဂါ ဘယ် များ ကော်ရာကွား၊ ကိုးမအလုပ်ကြော် ဝါးဖော်နှင့်အသံ့ဗုံးစရိတ် ဝေချေဟင်းလဲလာမံများ ကုပ္ပန်းစနစ် တက် ဝေလုံလာနှိုင်နဲ့ ဂျဖစ်ည့်။
- ဝေချေဟင်းလဲလာတေသာ ရာသီ အလုပ်ကြော် ဂျဖစ်ဝေနေသာ အော်ကာင်းအရင်းများ ဝါးဝါး ဂျဖစ်ဝေစေသာ အော်ကာင်းအရင်းများ ဆကြု့ဗြိုင်းကြိုးခြေား ဝေလုံလာနှိုင်နဲ့။
- ဝေဘးအော်ရာယူ ကုပ္ပန်းများ မည်းမှု ဝေလုပ်ခံပံ့ပါး မျဖစ်ဝေအာင် ကန်းသတ္တုံးနှင့် ဂျဖစ်လွှား မည့်သူ့ ဗုံးတံ့ဗုံး ပျော်ရွှေ့နဲ့ သို့မဟုတ် လုပ်ပောင်းများကုပ္ပန်း ဝေလုံလာနှိုင် ဝေစရန်။
- ဘယွှေး၍ အမိုက်ဆုံးရားဖြာ ခံစားဝေနေရသလဲ၊ ထုတိကဲ့သူ့ ဆုံးရားတေသာ ဝေဘးအော်ရာယူ များမှာ ကင်းလွှား ပြတ်လိုက်နဲ့ ဝေရာင်းရှာနှိုင် ဝေစရန် အခြားလ အလုပ်ကြော် စနစ်ကိုသံ့ဗုံးသပါ ဝေလုံလာနှိုင် ဝေစရန် ဂျဖစ်ည့်။

လုပော်ဆိတ် အဆင့်ဆင့်

- ပထမဦးစြာ ဂျပ်လူမှုည့် နည်းလမ်း၏ ရည်ရွယ်ကုန် ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန်များ အား ရှင်းချုပ်ပါ။
- မိမိတုံး၏ အသက္ကားပေါ်များ ဝမ်းပော်နှင့် ပံ့ခိုက်ကုန် (ငါးဖမ်းရှုခင်း၊ ငါးပေါ်များရှုမှုခင်း၊ ငါး/စုံကုန်ပေါ်များရှုပ်လုပ်ရှုခင်း)၊ လုပ်နည်းစဉ်း အား ပေါ်ဆိတ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန်များ ပါ။
- ဝမ်းရှုမန် ပေါ်နှင့် ခေါ်ဆိတ်ကုန် ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် များ ပါ (ခေါ်ဆိတ်ကုန် အလုံးလုပ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် ရှုတွင် ရှုပြင် ပျဖစ်ပေးသော အော်နှင့် အရာများကို ဘာပော်နှင့် ဘာပော်နှင့် ပျဖစ်တဲ့ စသုဖို့ အောင်လေကုန်များ ရရှိ ပေါ်ဆိတ်ကုန် များ ပါ။)
- ငောက်ဒေါ်အောင် မဟန်ကာခဏ နှစ်ဦး ကိုရှုကုန် ပေါ်နှင့် ဝမ်းရှုမန် ပါ (Hazard and Resource Mapping & Matrix ranking of Hazards ကုန်နှင့် ဖြတ်ပေါ်ပါ။)
- ရှုပ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် အမွှတ်သားများ ဂျပ်လုပ် များ ပါ။
- ရှုပ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် ပေါ်ဆိတ်ကုန် ရှုပ်ပါက၊ ပေါ်ဆိတ်ကုန် အောင်ကြော်လက်များက မည်။ ဆကုန် ပြယ်ကိုးရှိ ပေါ်နှင့် ပျဖစ်ပေးသော အောင်ကြော်လက်များက မည်။ ဆကုန် ပြယ်ကိုးရှိ ပေါ်နှင့် ပျဖစ်ပေးသော အောင်ကြော်လက်များအား ဂျပန်ည့်ပေါ်ဆိတ်ကုန် ပါ။

နိမ့်နာ ဂေါ်မူပျော်မြေပျော်မြေ

	ချုပ်သုတေသန	တပ်ကြံး	တပ်ကြံး	တန်ခိုး	ကဆုန်	နယ်နှင့်	ပို့ဆောင်ရေး	ပို့ဆောင်ရေး	ဝန်ဆောင်ရေး	ဝန်ဆောင်ရေး	နှစ်	
	Jan	Feb	Mar	April	May	June	Jul	Aug	Sept	Oct	Nov	Dec
အသက္ကာမြေ ဝမ်းခေါ်မြေကာ ငွေးဆိုင် လုပ်နှင့်မား												
• ...												
• ...												
• ...												
• ...												
• ...												
• ...												
သဘာဝ ဝေားအုပ်ရာ ယူ												
• ...												
• ...												
• ...												
• ...												

- အကြံ့မှု (သုပ္ပါ) ၂၀% သာ လုပ်က အစွဲ (*) တစ်ကဲ့ မျှပါ
- နှီမံ့ပါးအဆင့် (သုပ္ပါ) ၄၀% ဆုံးလိုင့် အစွဲ (**) တစ်ကဲ့ မျှပါ
- အသင့်အတင့် (သုပ္ပါ) ၆၀% ဆုံးလိုင့် အစွဲ (***) သံဃွဲးစက္း သာ မျှပါ
- မြားမြား (သုပ္ပါ) ၈၀% ဆုံးလိုင့် အစွဲ (****) ငေးလေးစက္း သာ မျှပါ
- ဒေါကားမြားမြား (သုပ္ပါ) ၁၀၀% ဆုံးလိုင့် အစွဲ (*****) ငါးစက္း မျှပါ။

အရင်းအချမှတ်းကုပို စွဲတွေပြီး ပံ့ပေါ် ဝေရားအောင် (Asset Pentagon or Livelihood Asset)

- ဝေက်းရာ၏ အဓိက အရင်းအချမှတ် ကုပို အင်ကုပ် ၅ ခုကုပ်ဖော် ဆန်းစစ်ဝေသာ နည်းလမ်း ပျဖစ်ညှာ။ (လူအရင်းအချမှတ်၊ သဘာဝ အရင်းအချမှတ်၊ ဝေကြော်ကုပ်၊ ရုပ်ဝတီကုပ်၊ အရင်းအချမှတ် နှင့် လူမှုပိုင်းဆုံးကုပ်) များကုပို ဆန်းစစ်ဝေသာ နည်းလမ်း ပျဖစ်ညှာ။

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သို့ ရှိပါသလား
?????

နမာန် Asset Pentagon ပုံစံ

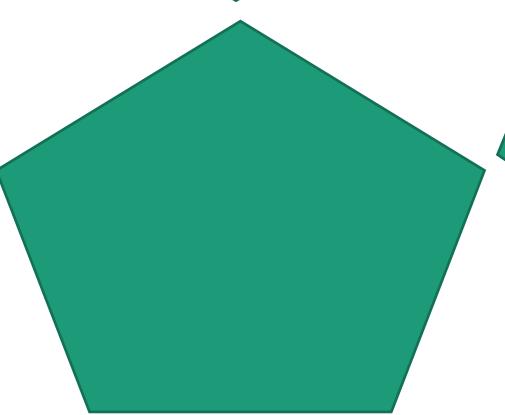
သဘာဝအရင်းအချမစ်လွှဲ

လူမှုပေါ်ရေးဆိုင်ရှု အရင်းအချမစ်

လူပြည့်မှုးအားအရင်းအချမ

အရင်းအုပ်စိုင်းဝေါ်အွေး

ရုပုံဝတ္ထုဆိုင်ရှု အရင်းအချမစ်

ရအိုယ်ကု

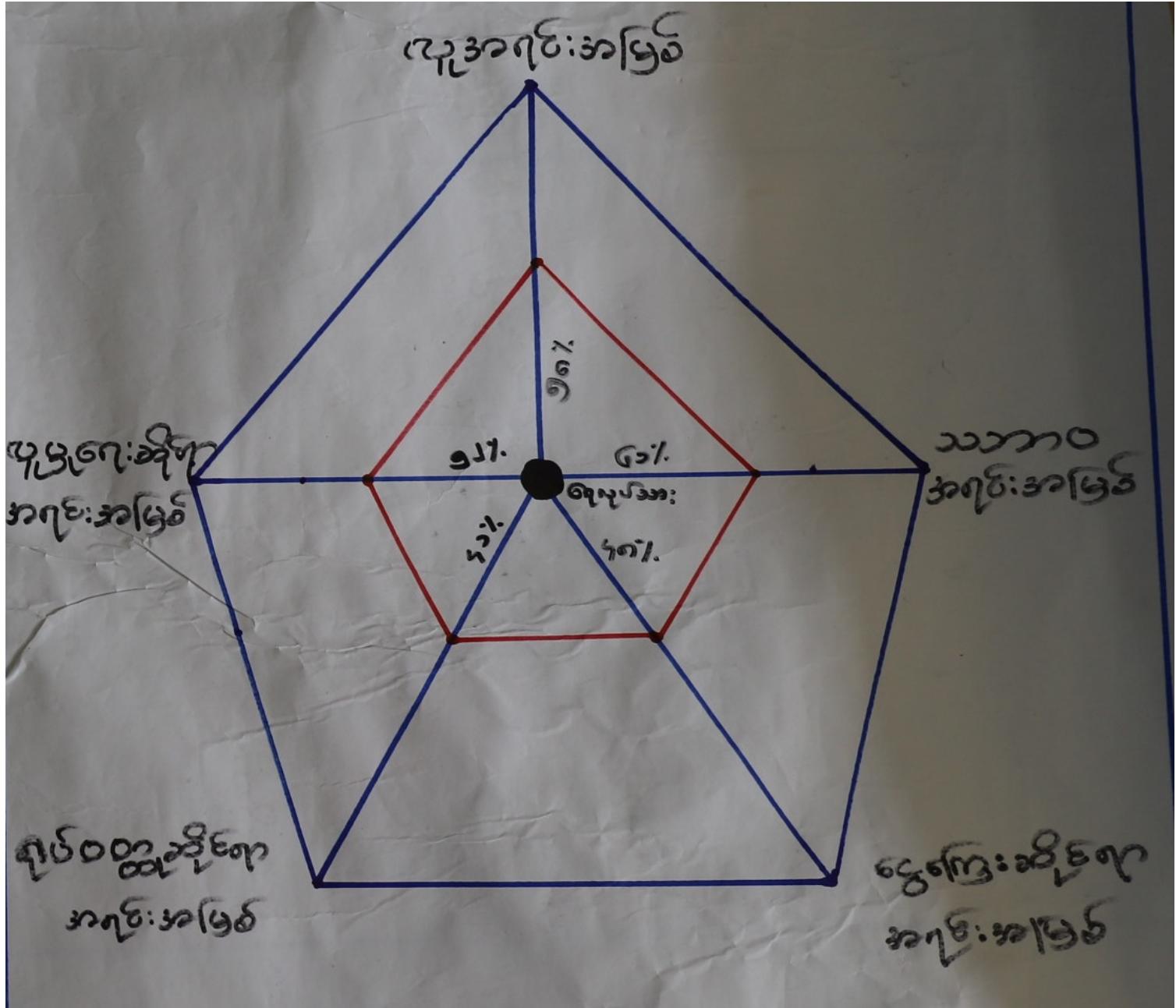
- လူမှုပေးဆက့်ပြုယွှန်း (သို့) လူမားဘဝပံ့ပိုစံများ မတူညီများ (ပုံစံ၍ဖွံ့ဖြိုးနိုင် အမေးမားပေါ်သာ လူမားအဖြဲ့အစည်းများ၏ လုပါပေးဆိုများ) ကုဝိ ဝေဟန်ပန်းခိုင်ပေါ်ရန်။
- လူမိဘဝ ပံ့ပိုစံ မတူညီများ၊ ပျော်နားမှုများ ပျဖစ်ပေးဆိုသာ အောင်ကာင်းအရာများကုဝိ ဝေလူလာ ဝေဟန်ထုတ္တိုင်ပေါ်ရန်။
- အတိက္ခာလ မွှေ့ရှိခဲ့သာ အောက် အောင် အောင်ကံ့များမှ လကိုလူမားဘဝနှင့် လုပါပေးဆိုများကုဝိ မည်။ စူးပါပေးဆိုကာင်း စစ်ပေးဆိုနိုင်ပေါ်ရန်။
- လူမားဘဝပံ့ပိုစံများကုဝိ အောက်ပါ စနစ်ကို ဝေလူလာပျခေါ်သော လူမားအဖြဲ့အစည်းအောက် ဝေရှိပေး တုဝါးတက်ပေးကာင်းမြန်ပေးဆိုသာ ဝေပျောင်းလဲလာမားကုဝိ ဝေဟန်ထုတ္တိုင်ပေါ်ရန်။ ပါ ပျဖစ်သူ။

လုပ်ငေဆာင်ရွှေ အဆင့်ဆင့်

- ဝေအာကုန်ငေဖော် ရျှုပါ ပံ့ပိုးမြှင့်အတိုင်း လူမှိုဘဝ စနစ် များ (အရင်းအချမှစ် ၅ ခု)ကို ဝေရေးခံပါ။
- ဘယူရင်းအချမှစ်း အားဝေကာင်းသနည့်း၊ အားနည့်းသနည့်းကို ဆန်းစစ်ပါ။
- ဝေထောင်းရှုခုပါ ဖြန့်ကယ်ပုံးသုတေသန (ပည်းကို ပံ့ပိုး) အဝန်းအား ဝေရေးခဲ့ပါ။
- အရင်းအချမှစ်း အားနည့်းမှုအားဝေကာင်းမှုကို ဖြန့်ကယ်ပုံးသုတေသန အဝန်းဝေပေးကြောင်း အစက် ဝေရေးမှုပါ။
- မွေတ္တားခဲ့ဝေသာ အစက်းအား ဆကြော်လုပ်ကြီး။

နိုင်ငံ အော့ဂျာပျခင်း

အရင်း အချမှစ် မှာ	
လူအရင်း အချမှစ် မှာ	ရုပါဝတီ ဆုံးကြ အရင်း အချမှစ်
<ul style="list-style-type: none">နည်းပညာ ဗဟိုသုတ (ခန့်မွန်း ၈၀ %)အော့ဂျာပညာ ရှိမှု (%)လုပ်နှင့် အော့ဂျာပညာ ရှိမှု (%)......	<ul style="list-style-type: none">လမ်းတော် အဆင့်ပမား (%)ကိရိယာ မှာ ဖုန်း ရှိမှု (%).....
သဘာဝ အရင်း အချမှစ်	လူမှု ပေးဆုံး အရင်း အချမှစ်
<ul style="list-style-type: none">သံဃ္မား ရှိမှု (%)သယံဇာတ မှာ ဆုတ္တာ ရှိမှု (%)..	<ul style="list-style-type: none">သင့် ရှိမှု (%)ပျပွဲ အထာက္ခာ ရှိမှု (%).....
ပေါ်ပြော အရင်း အချမှစ်	
<ul style="list-style-type: none">ပျပွဲ လုပ်နှင့် ပေါ်ပြော ရှိမှု (%) ...ပေါ်ပြော ရှိမှု ပျခင်း (%)	

၂၀၇၃ခုနှစ်မှာ ၂၀၁၃ခုနှစ်အထိ မြန်မာနိုင်ငြန်သိမ်းရှိပါသလား
?????

အားလုံးကို
ကော်မြူးထွင်တယ့်။